

НАЛЕЖНІ ТА БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ПРАЦІ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Караханян Н. В.

здобувач вищої освіти (магістерського рівня)

за спеціальністю 081 – Право

ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

*Науковий керівник: **Шкабаро В. Н.***

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри права, доцент кафедри

ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

м. Дніпро, Україна

Конституцією України закріплено, що кожен громадянин має право на належні, безпечні та здорові умови праці. Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах заборонене (ст. 43) [1]. Необхідно зазначити, що належні та безпечні умови праці – це сукупність умов праці, кількість і якість обладнання, порядок і способи його використання, стан робочих приміщень і навколишнього середовища. У разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті відшкодовується ПФУ, раніше Фондом соціального страхування України, який з 1 січня 2023 року було ліквідовано (відповідно до Закону України від № 2620-IX «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»)[2]. Слід звернути увагу, що у зв'язку з ліквідацією Фонду соціального страхування у значну кількість законів та нормативних документів були внесені зміни, а саме зазначено актуальну інформацію щодо органу, який здійснює повноваження на сьогоднішній день замість Фонду соціального страхування. Статтею 9 Закону України «Про охорону праці» передбачено, що відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або у разі смерті працівника, здійснюється Фондом соціального страхування України відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» [3]. Вважаємо, що має місце протиріччя, яке законодавцю необхідно усунути та внести зміни до Закону України «Про охорону праці» щодо органу, який здійснює відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок

ушкодження його здоров'я або у разі смерті працівника, оскільки у Законі України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», у ст. 4 зазначено, що уповноваженим органом управління в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку є Пенсійний фонд України.

Таким чином, регулювання охорони праці виходить з того, що держава визнає обов'язок забезпечити захист працівника як фактично слабшої сторони трудових відносин з метою збереження його життя, здоров'я та високого рівня працездатності протягом тривалого часу. З точки зору нормативного закріплення поняття про належні та безпечні умови праці як у міжнародному так і у національному законодавстві, слід зауважити, що основними міжнародно-правовими актами в сфері регламентації вимог безпеки та здоров'я на робочому місці є: Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Європейська соціальна хартія (переглянута 3.05.1996 р.), Конвенція МОП «Про безпеку та гігієну праці та виробниче середовище» № 155 (1981 р.), Рекомендація МОП «Щодо безпеки та гігієни праці і виробничого середовища» № 164 (1981 р.).

Статтею 7 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права встановлено обов'язок держав щодо визнання права кожного на справедливі і сприятливі умови праці, включаючи, зокрема, умови роботи, що відповідають вимогам безпеки та гігієни [4]. Європейська соціальна хартія закріпила право на безпечні та здорові умови праці (ст. 3), у якій визначено, що з метою забезпечення ефективного здійснення права на безпечні та здорові умови праці держави зобов'язуються, консультуючись з організаціями роботодавців і працівників: розробити, здійснювати і періодично переглядати послідовну національну політику в галузі охорони праці, виробничої гігієни і виробничого середовища; прийняти правила з техніки безпеки та гігієни праці; забезпечити виконання таких правил шляхом нагляду за дотриманням їхніх вимог; сприяти поступовому розвитку призначених для всіх працівників служб виробничої гігієни, головне завдання яких полягає у здійсненні профілактичних і консультативних функцій [5].

Таким чином, забезпечення відповідного та ефективного розвитку організації праці на державному рівні та її ефективна реалізація на рівні кожного окремого підприємства та галузі шляхом створення безпечних і нешкідливих умов праці працівників дозволить запобігти професійним захворюванням, травматизму тощо.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР в редакції від 01.01.2020р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування» та Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування»: Закон України № 2620-ІХ від 21.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2620-20#Text>
3. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992р. № 2694-ХІІ в редакції від 01.10.2023р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, прийнятий 16.12.1966р. Генеральною Асамблеєю Організації Об’єднаних Націй. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
5. Європейська соціальна хартія (переглянута): хартія Ради Європи від 03.05.1996р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-14>

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА В МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТАХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Касир І. П.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 293 – Міжнародне право
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Аналіз змісту міжнародних договорів з прав людини, а також основних документів, що визначають зміни в уявленнях про базові правові та демократичні цінності в умовах інформаційного суспільства, свідчить про їх постійне зведення відносно загальної дискусії, тому що навіть поступове формування правової, конкретизуючої, різноманітної за характером інформаційної складової – принципів, засад, вимог, застережень, гарантій, індивідуальних прав і т. д [2, с. 103].

У системі інформаційних прав людини спостерігаються тенденції до створення комплексу інформаційних прав як відображення певного